

ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ЯК ОСНОВА ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Демократизація освіти вимагає від педагогічної науки пошуку нових шляхів якісного вдосконалення навчально-виховного процесу. Особлива увага приділяється розробленню нових підходів, які б забезпечували навчання, виховання і розвиток дітей молодшого шкільного віку, формування у них духовних цінностей.

Пріоритетні напрями реформування системи освіти в Україні окреслено Національною доктриною розвитку освіти, Законами України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», Концепцією загальної середньої освіти, Державним стандартом початкової загальної освіти. Для гуманізації освітньої системи великого значення набуває принцип особистісної організації навчання, який забезпечує адаптивність змісту та процесу відповідно до потреб і можливостей учнів різних груп, їхніх індивідуальних та особистісних якостей та реалізується шляхом створення різноманітних навчальних закладів, можливістю вибору школи, гнучкості навчальних програм, підручників, методичного забезпечення [3].

Дослідженням особистісно-орієнтованої освіти опікуються І. Бех, В. Рибалка, В. Сериков, І. Якиманська. Основні положення особистісно-орієнтованого навчання і виховання розкрито в працях В. Давидова, О. Леонтєва, О. Пехоти, О. Савченко, Г. Щукіної. Зокрема, І. Якиманська, розробляючи концепцію особистісно-орієнтованої освіти, наполягає на уявленні про особистість як про мету та фактор освітнього досвіду під час навчання.

Серед школярів особливу групу становлять учні молодшого шкільного віку, адже саме в цей період закладається підґрунтя для переходу від дошкільного до загальноосвітнього навчального закладу, враховуються відмінності між дітьми однієї вікової категорії, забезпечується їхній індивідуальний розвиток, вибудовується навчальна діяльність на наступних щаблях шкільної освіти.

У сучасних умовах відбулися глибинні зміни щодо мети, змісту, процесу реалізації особистісно-орієнтованого підходу до навчально-пізнавальної діяльності учнів. Особистісно-орієнтований підхід у навчально-виховному процесі початкової школи передбачає врахування індивідуальних особливостей дітей молодшого шкільного віку, взаємозв'язок їхнього стану з іншими виявами психічного розвитку [1].

Саме при застосуванні особистісно-орієнтованої моделі навчання створюються умови, які сприяють своєчасному виявленню прогалин у знаннях учнів і виробленні прийомів їх ліквідації, визначаються оптимальний режим навчальної роботи з групами учнів, що сприяє раціональній роботі школярів, враховуючи їх психічні і розумові відмінності.

Психологія особистісно-орієнтованого навчання розглядає такі умови його ефективного функціонування: психологічна саморегуляція вчителя, формування позитивної установки на діяльність, оптимізація мислення, пам'яті, уваги,

емоційність процесу навчання. Реалізувавши їх, вчитель сформує в учнів пізнавальний інтерес, в якому поєднуються інтелектуальні, вольові та емоційні компоненти. Найвиразніша його ознака – активні дії учня. Тому ініціативність пошуків, самостійність учнів у здобутті знань – найхарактерніше виявлення пізнавального інтересу, який не тільки істотно впливає на всі психічні процеси, а й змінює загальну спрямованість активності особистості [2].

Складність взаємодії педагога з учнями в процесі особистісно-орієнтованого підходу до організації навчання – не лише у високих вимогах до комунікативної культури вчителя, а й у оволодінні способами залучення дітей до спільної діяльності. Майстерність спілкування вчителя полягає саме в тому, щоб допомогти учням стати активними співучасниками взаємодії. Якщо такої співучасті немає, то педагогічне спілкування є формальне, вплив його незначний [4].

Отже, основними особливостями особистісно-орієнтованого підходу до організації навчання в початковій школі є: конструювання дидактичного матеріалу різного типу, виду й форми, визначення мети, місця й часу його використання на уроці; продумування вчителем можливостей для самовияву учнів; проведення спостережень за школярами; надання учням можливості запитувати, не стримуючи їхньої активності й ініціативи; заохочення висловлених учнями оригінальних ідей і гіпотез; організація обміну думками, поглядами, оцінками; стимулювання учнів до активних дій із засвоєння знань; прагнення до створення ситуації успіху для кожного школяра; залучення учнів до використання альтернативних шляхів пошуку інформації під час підготовки до уроку; використання суб'єктивного досвіду кожного учня; застосування складних ситуацій, що виникають у процесі уроку, як ділянки застосування знань; продумане чергування видів робіт, типів завдань для зниження стомлюваності учнів.

Список використаних джерел

1. Коломієць Н. Інтерактивні технології в особистісно-зорієнтованій освіті / Н. Коломієць // Відкритий урок. Розробки. Технології. Досвід. – 2006. – №9. – С.12-15.
2. Кравченко Г. Ю. Теоретико-методологічні основи особистісно-орієнтованої освіти / Г.Ю.Кравченко // Початкове навчання та виховання. – 2005. – № 25. – С.2-3.
3. Лукіна Т. О. Реалізація державної політики в розвитку особистісно-орієнтованої освіти / Т. О. Лукіна // Педагогіка і психологія. – 2004. – №3. – С.85-97.
4. Набой С. Особистісно-орієнтоване навчання в початковій школі / С. Набой // Початкова школа. – 2005. – №1. – С. 1-5.

УДК 378.14.13:004.5.031

ВАЙДАНИЧ О. І.
ВАСИЛИНКА М. І.
Мукачівський державний університет, Україна

ТОЛЕРАНТНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ МУЗИКИ

У зв'язку із глобалізацією, масштабами міграційних явищ і проблемами мультикультуралізму перед багатьма співтовариствами, що представляють різні культури та вірування, постає питання про те, як навчитися жити разом. Держава має

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>